

Tutkimusosio

Tuore tutkimus: Aate ja puolueen valtakunnallinen toiminta keskeisimmät puoluevalinnan syyt kuntavaaleissa

Kuntavaaleissa tärkein puoluevalintaan vaikuttava tekijä viidestätoista mahdollisesta oli puolueen aatteellinen linja (61 % vaikutti ratkaisevasti tai paljon), käy ilmi KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiön tutkimuksesta. Yli puolelle (53 %) myös puolueen toiminta koko maassa vaikutti äänestyspäätökseen.

Vailla merkitystä eivät ole myöskään puoluekannan vakiintuneisuus (46 % on puolueen vakituinen kannattaja), puolueen kyvykkyys ajaa sen sosiaaliryhmän etuja (43 %), johon vastaajat kuuluvat (intressiperustainen puoluevalinta) sekä puolueen toiminta kotikunnassa (39 %).

Puolueiden toiminta kotikunnassa oli valintaperusteena vähemmän merkityksellinen asia kuin puolueiden toiminta yleensä koko maassa (mielikuva valtakunnan tason politiikasta). Valintaperustelujen kärki osoittaa, että aatteellisilla tekijöillä, perinteillä sekä mielikuvilla puolueen harjoittamasta politiikasta oli keskeinen rooli kuntavaalien puoluevalinnassa niiden keskuudessa, jotka kävivät äänestämässä. Kaikkein vähiten tärkeitä, joskaan eivät merkityksettömiä, olivat ystävien, tuttujen suositukset, protesti, halu näpäyttää päättäjiä, vaihtelun halu ja vaalikone.

Puoli vuotta ennen kuntavaaleja toteutetussa kyselyssä tärkeimmiksi valintatekijöiksi äänestäjät ilmoittivat pitkälti samat tekijät kuin nyt vaalien jälkeen toteutetussa tutkimuksessa. Johtopäätös voisi olla, että vaalikampanja ei oleellisesti muuttanut puoluevalinnan tekijöiden painoarvoa.

Puoluevalinnan perusteet olivat pääpiirteissään samansuuntaisia kuin edellisissä kuntavaaleissa vuonna 2017. Kuitenkin tuntuja muutoksia on havaittavissa. Aiempaa selvästi enemmän merkitystä näyttää olleen aatteellisideologisilla tekijöillä ja puoluekannan vakiintuneisuudella. Osaselitys voi löytyä äänestysprosentin alhaisuudesta. Myös puolueen puheenjohtajalla ja puolueen edustajien tv-esiintymisellä arvioitiin olleen enemmän painoarvoa puoluevalinnassa kuin vuonna 2017 kuntavaaleissa.

Lähes kaikkien puolueiden kannattajien mielestä ratkaisevaa puoluevalinnassa oli se, mikä on kannatetun puolueen aatteellinen linja eli yleisnäkemyksesi siitä, millaiseksi puolueen pitäisi järjestää yhteiskunnalliset olot ja kuinka tämä tulisi tehdä.

Aate kärjessä vasemmistoliitossa ja vihreissä, oman viiteryhmän edut SDP:ssä ja kokoomuksessa, tapa ja tottumus keskustassa, protesti ja muutoshalu perussuomalaisissa

Tulosten mukaan etenkin vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajat painottavat keskimäärää enemmän aatteellisideologia perusteita. SDP:n, vasemmistoliiton ja kokoomuksen tukijoiden keskuudessa keskimäärää ratkaisevampaa oli intressiäänestäminen, eli puolueen kyvykkyys ajaa äänestäjien sosiaalisen viiteryhmän etuja.

Keskustan kannattajien keskuudessa pidettiin keskimäärää tärkeämpänä oikeastaan vain tapaa ja tottumusta. Kaikilla muilla tekijöillä oli keskimäärää vähemmän painoarvoa. Aatteellisilla tekijöillä ei ollut samaa merkitystä kuin vasemmistoa ja vihreitä äänestäneiden keskuudessa.

Kokoomuksen kannattajat poikkeavat muista siinä, että heidän keskuudessaan korostetaan intressiäänestäisen ohella muita enemmän puoluekannan vakiintuneisuutta ja tapaäänestämistä. Kokoomusta äänestäneet eivät tunnista itsestään sitä, että olisivat äänestäneet protestiksi, muutos- tai vaihtelunhalusta.

Perussuomalaisten kannattajien keskuudessa valintaperusteena oli keskimäärää useammin protesti ja muutoshalu. Perussuomalaisten tukijat korostavat myös puheenjohtajan vaikutusta sekä puolueen toimintaa yleensä maassamme. Vasemmistoliiton kannattajien joukossa korostui se, että monet valintaperusteet olivat keskimäärää tärkeämpiä.

Tuloksia voi tarkastella myös toisin päin. Kokoomuksen tukijat eivät tunnista itsestään sitä, että olisivat äänestäneet kuntavaaleissa puolueen puheenjohtajaa tukeakseen. Perussuomalaisia äänestäneet torjuvat muita useammin sen, että perusteena puoluevalinnassa olisi ollut tapa tai tottumus. Keskustan kannattajien keskuudessa ei ollut tärkeää puheenjohtajan vaikutus eikä intressiäänestämisen. Myös vihreiden tukijat ilmoittivat, että puheenjohtajan karisma ja intressiäänestämisen eivät olleet kovinkaan keskeisessä asemassa. Hallituspuolueiden tukijat torjuivat sen, että ratkaisujen motiivina olisi ollut protesti tai vaihtelunhalu.

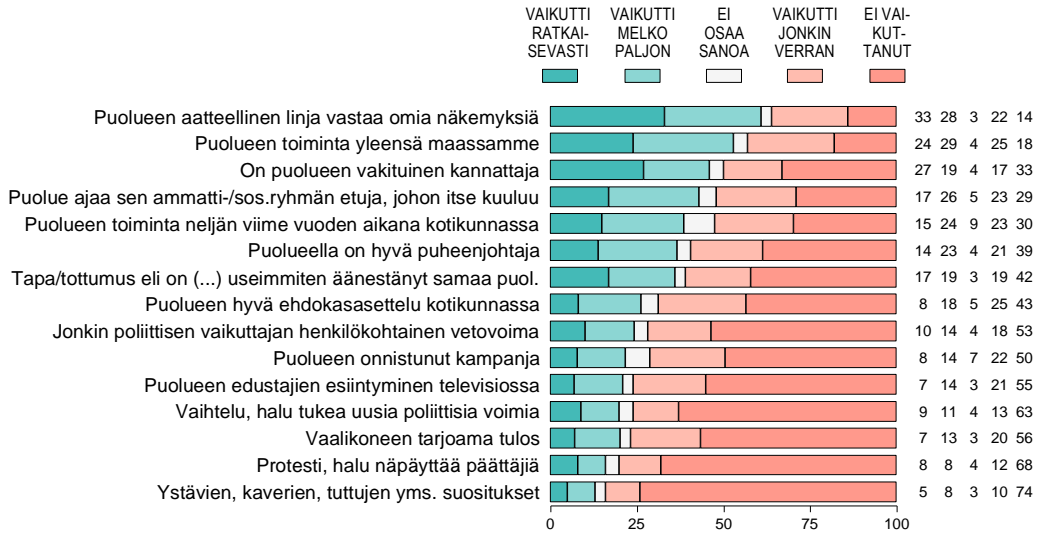
Tutkimuksen toteutus

Kunnallissalan kehittämissäätiön tuoreimmassa viikko kuntavaalien jälkeen toteutetussa Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten arvioita käydyistä kuntavaaleista. Tutkimuksessa selvitettiin mm. näkemyksiä äänestämisestä, kunnallisen demokratian toimivuudesta sekä ratkaisuihin vaikuttaneista tekijöistä. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti mielikuvia puoluevalinnan perusteista.

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 18. –23.6.2021. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 027. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

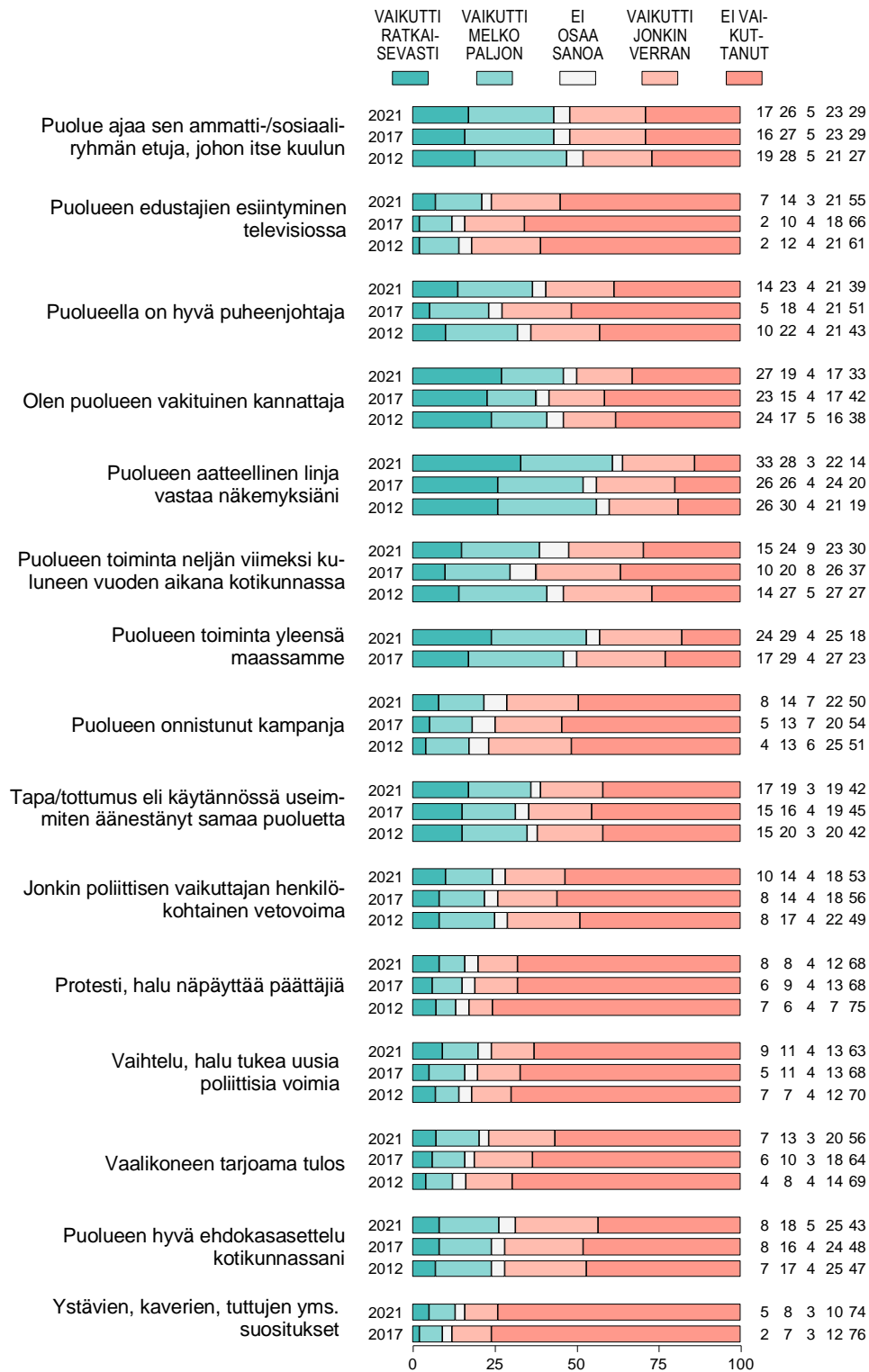
Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087

Kuvio 13. KUINKA PALJON SEURAAVAT SYYT VAIKUTTIVAT SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN TAI MUUN RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI KUNTAVAALEISSA (äänestäneistä, %).

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2021

Kuvio 13t. KUINKA PALJON SEURAAVAT SYYT VAIKUTTIVAT SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN TAI MUUN RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI KUNTAVAALEISSA (äänestäneistä, %).

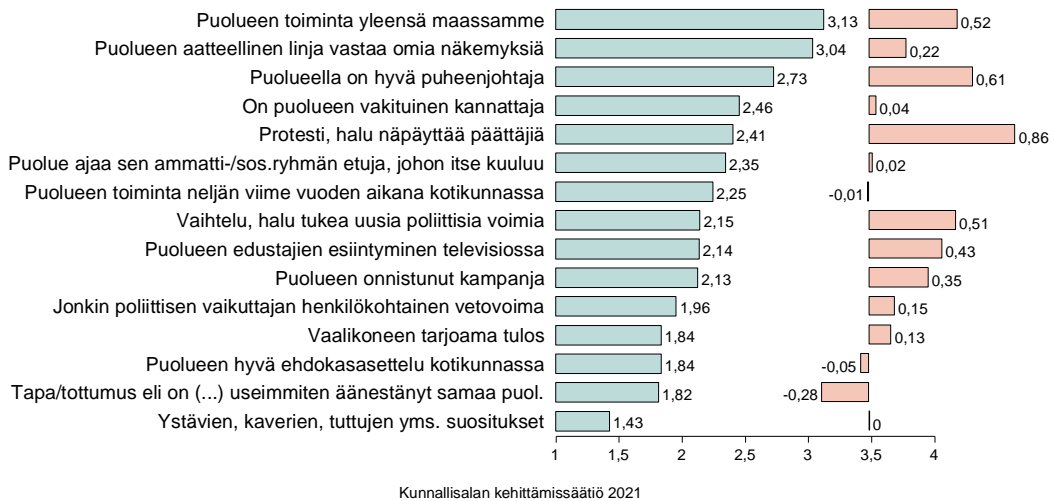

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2021

Kuvio 13px1. KUINKA PALJON ERI SYYT VAIKUTTIVAT SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN TAI MUUN RYHMITYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI KUNTAVAALEISSA: SDPn ÄÄNESTÄJÄT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

Kuvio 13px2. KUINKA PALJON ERI SYYT VAIKUTTIVAT SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN TAI MUUN RYHMITYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI KUNTAVAALEISSA: PSn ÄÄNESTÄJÄT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

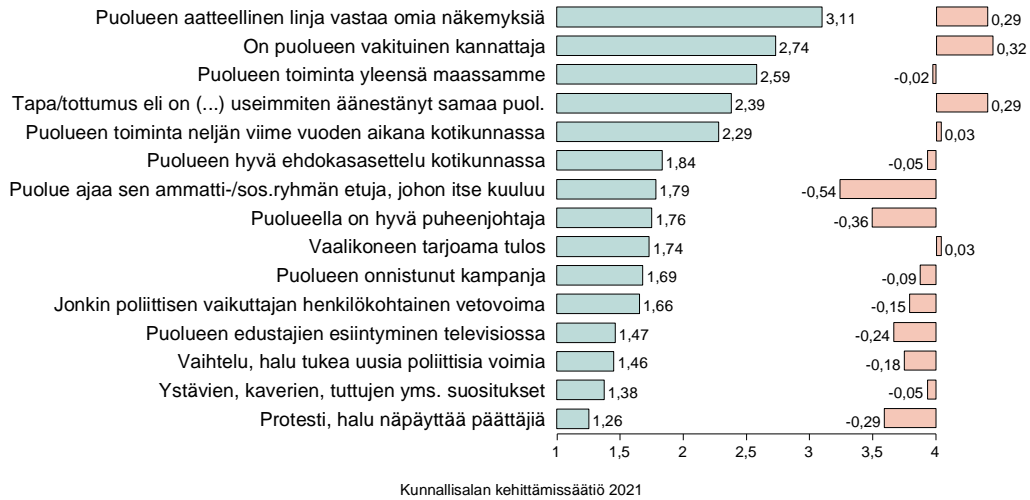
Kuvio 13px3. KUINKA PALJON ERI SYYT VAIKUTTIVAT SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN TAI MUUN RYHMITYSMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI KUNTAVAALEISSA: KOKn ÄÄNESTÄJÄT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

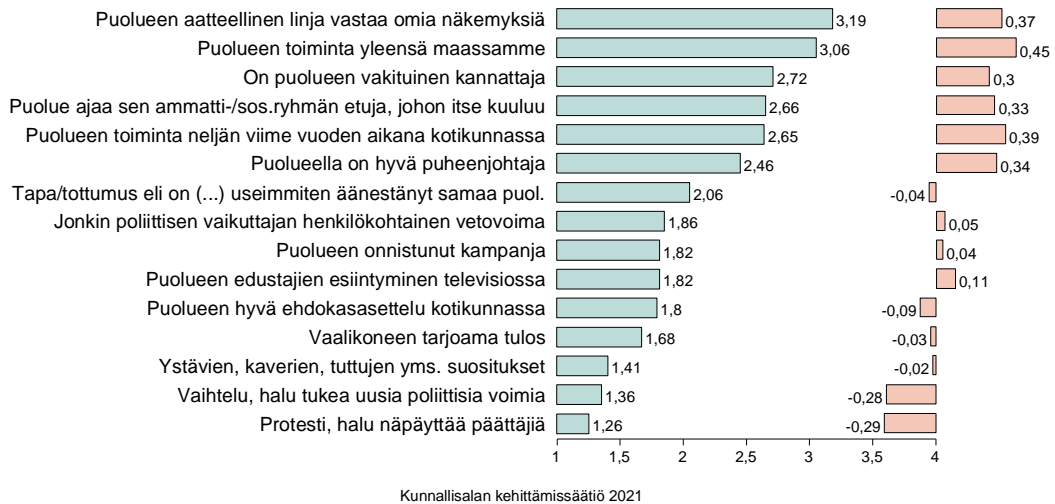
Kuvio 13px4. KUINKA PALJON ERI SYYT VAIKUTTIVAT SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN TAI MUUN RYHMITYSMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI KUNTAVAALEISSA: KESKKn ÄÄNESTÄJÄT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

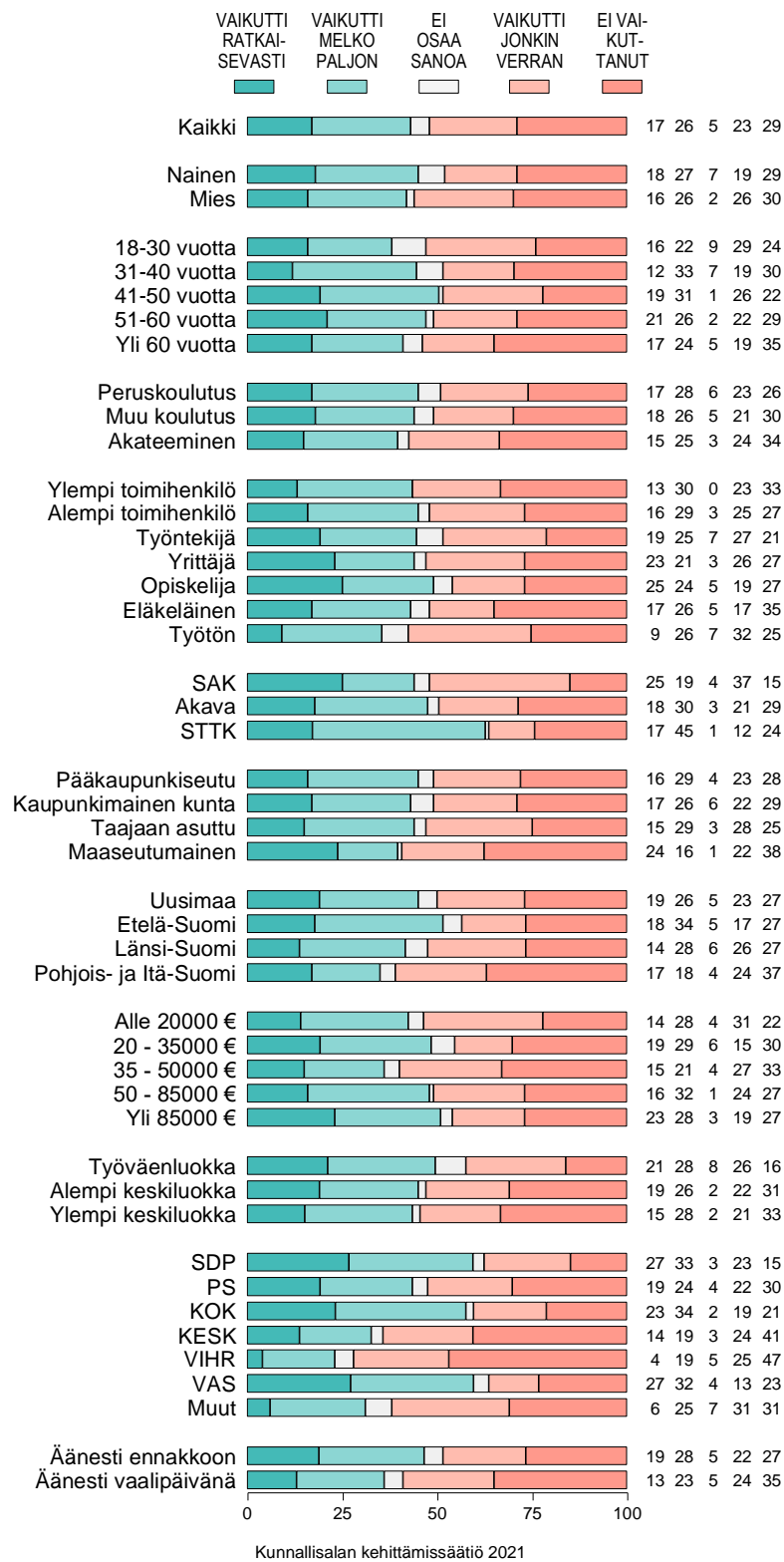
Kuvio 13px5. KUINKA PALJON ERI SYYT VAIKUTTIVAT SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN TAI MUUN RYHMITYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI KUNTAVAALEISSA: VIHRn ÄÄNESTÄJÄT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

Kuvio 13px6. KUINKA PALJON ERI SYYT VAIKUTTIVAT SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN TAI MUUN RYHMITYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI KUNTAVAALEISSA: VASn ÄÄNESTÄJÄT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

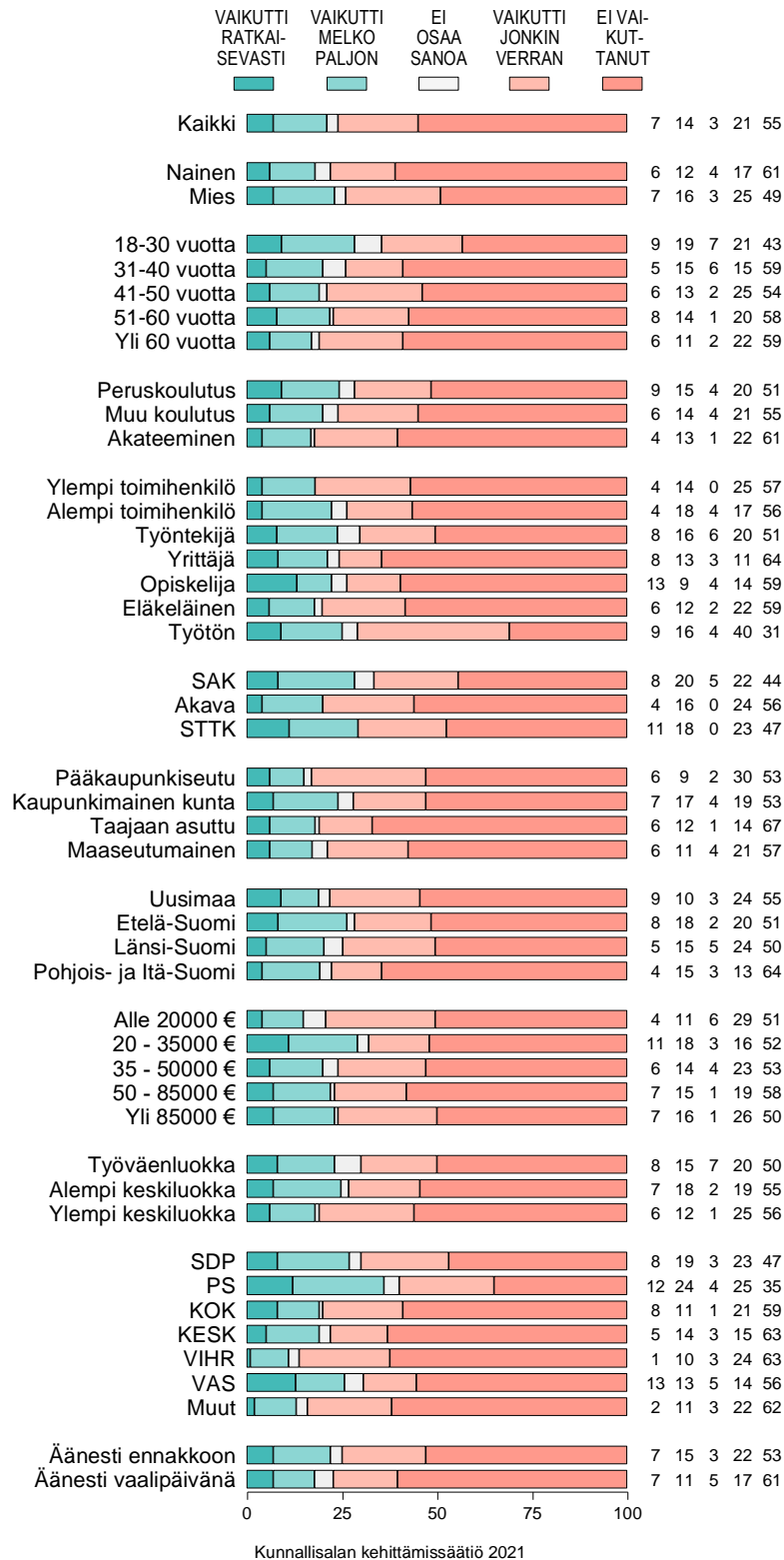

Kuvio 13-1. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: PUOLUE AJAA SEN AMMATTI-/SOSIAALIRYHMÄN ETUJA, JOHON ITSE KUULUN (äänestäneistä, %).

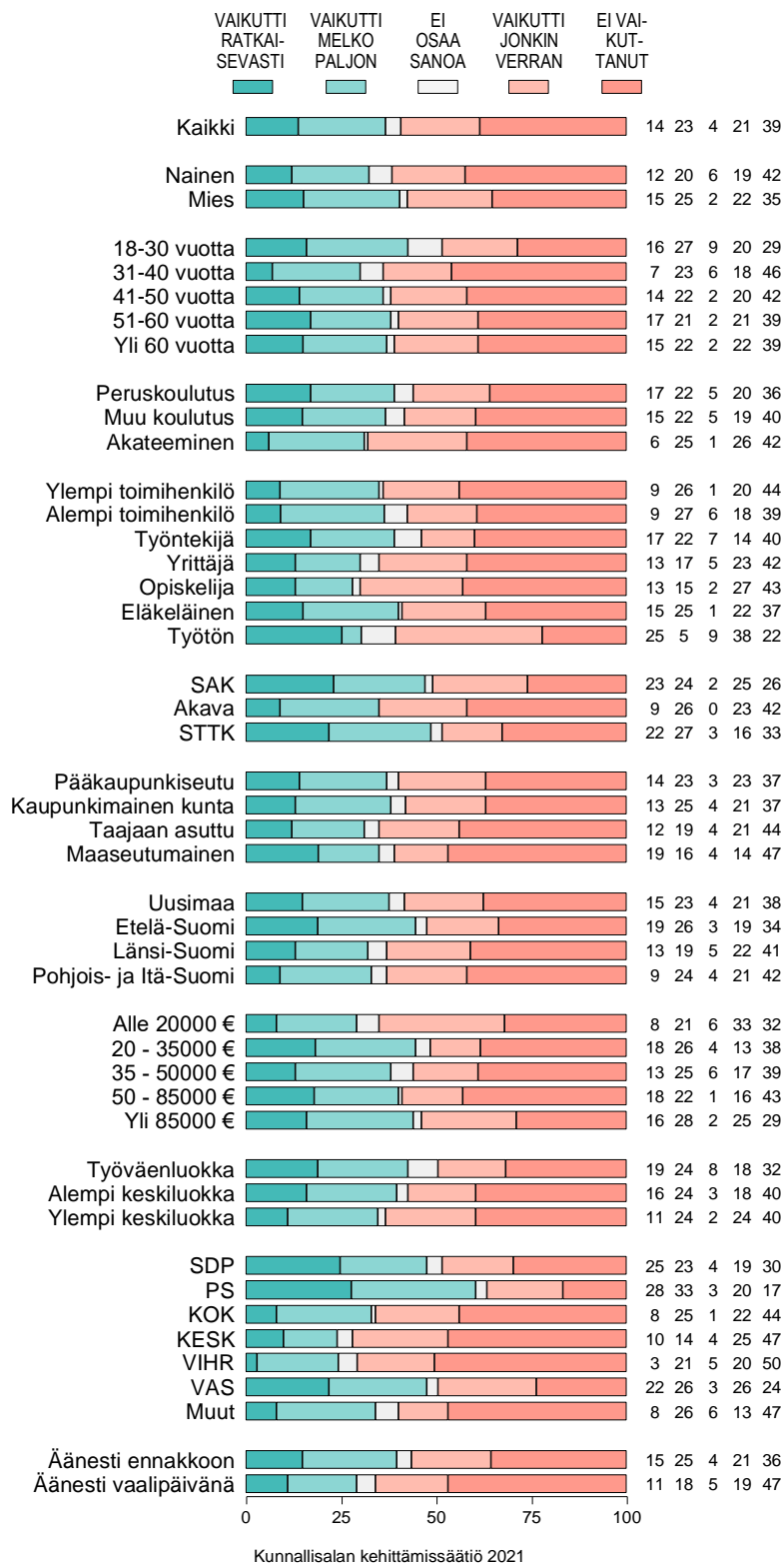

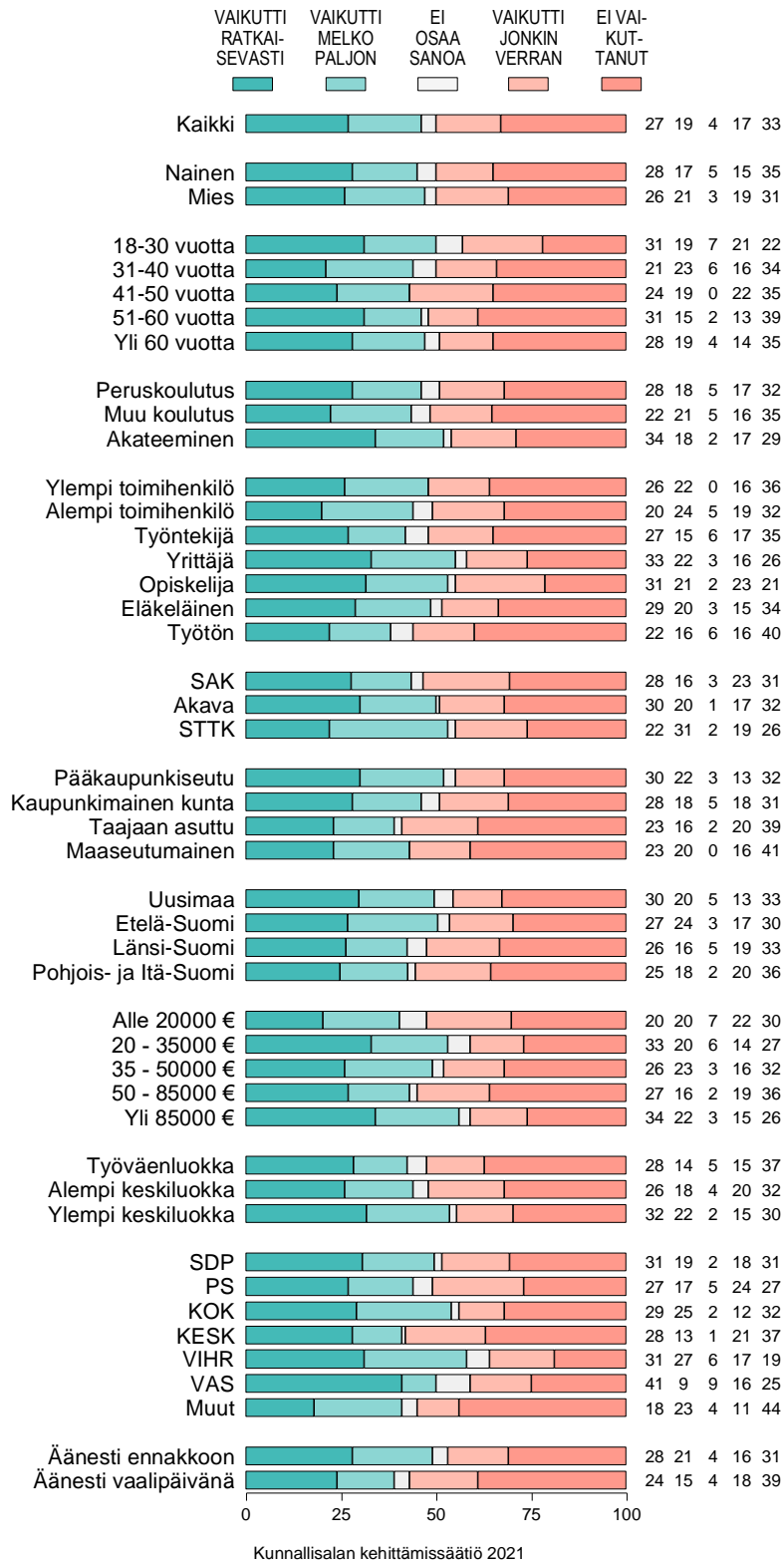
Kuvio 13-2. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: PUOLUEEN EDUSTAJIEN ESIINTYMISEN TELEVISIOSSA (äänestäneistä, %).

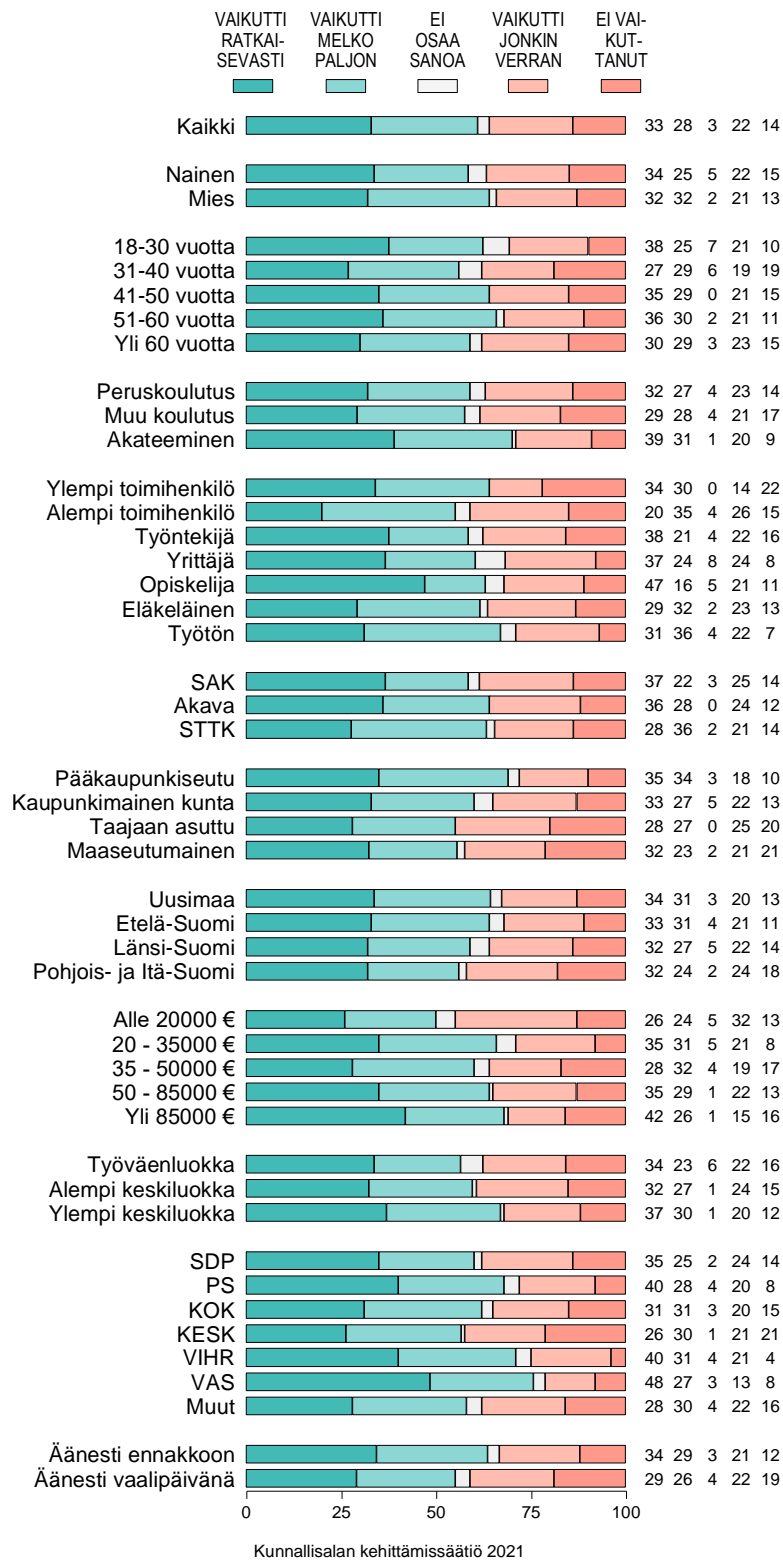
Kuvio 13-3. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: PUOLUEELLA ON HYVÄ PUHEENJOHTAJA (äänestäneistä, %).

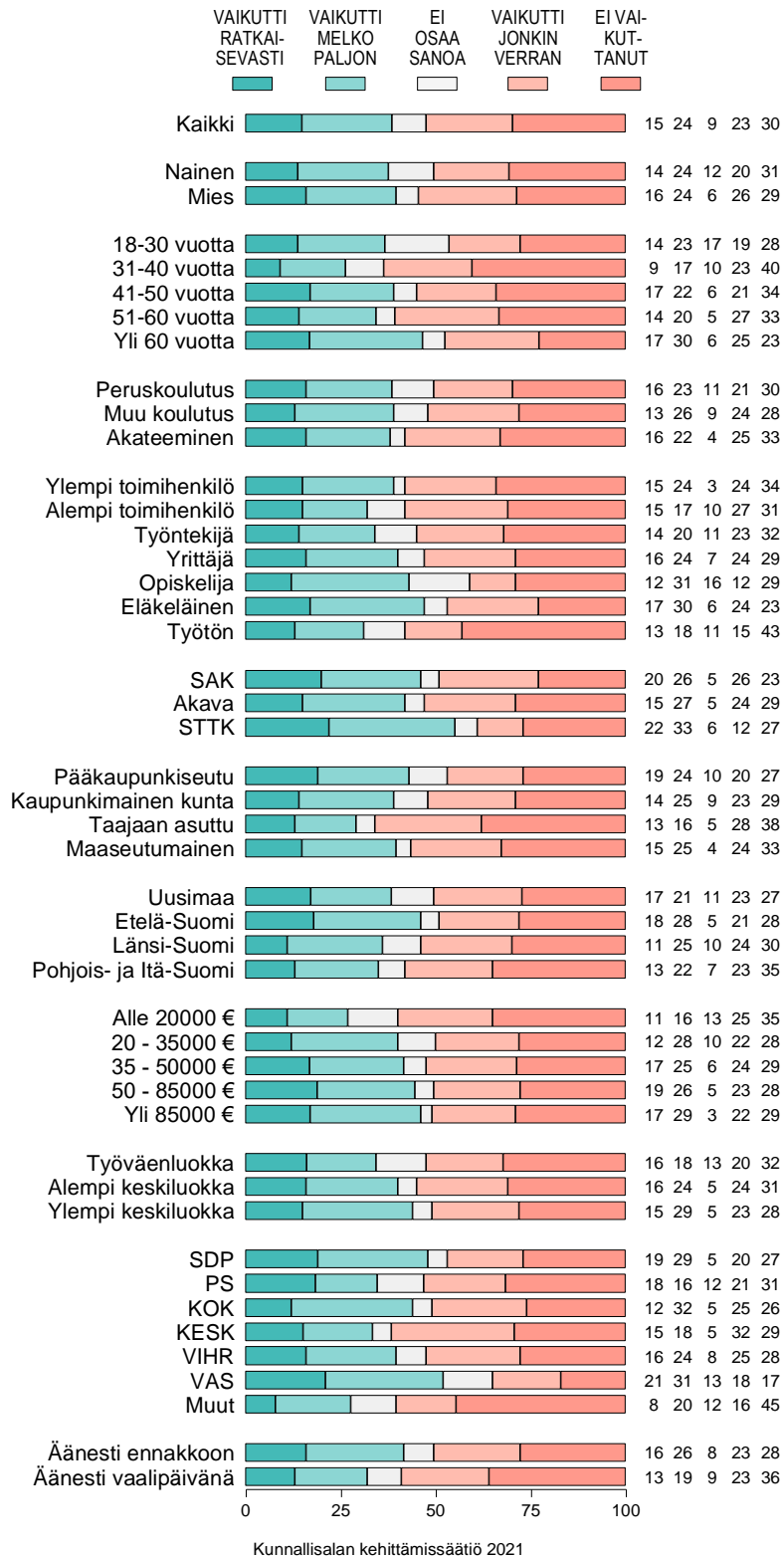
Kuvio 13-4. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: OLEN PUOLUEEN VAKITUINEN KANNATTAJA (äänestäneistä, %).

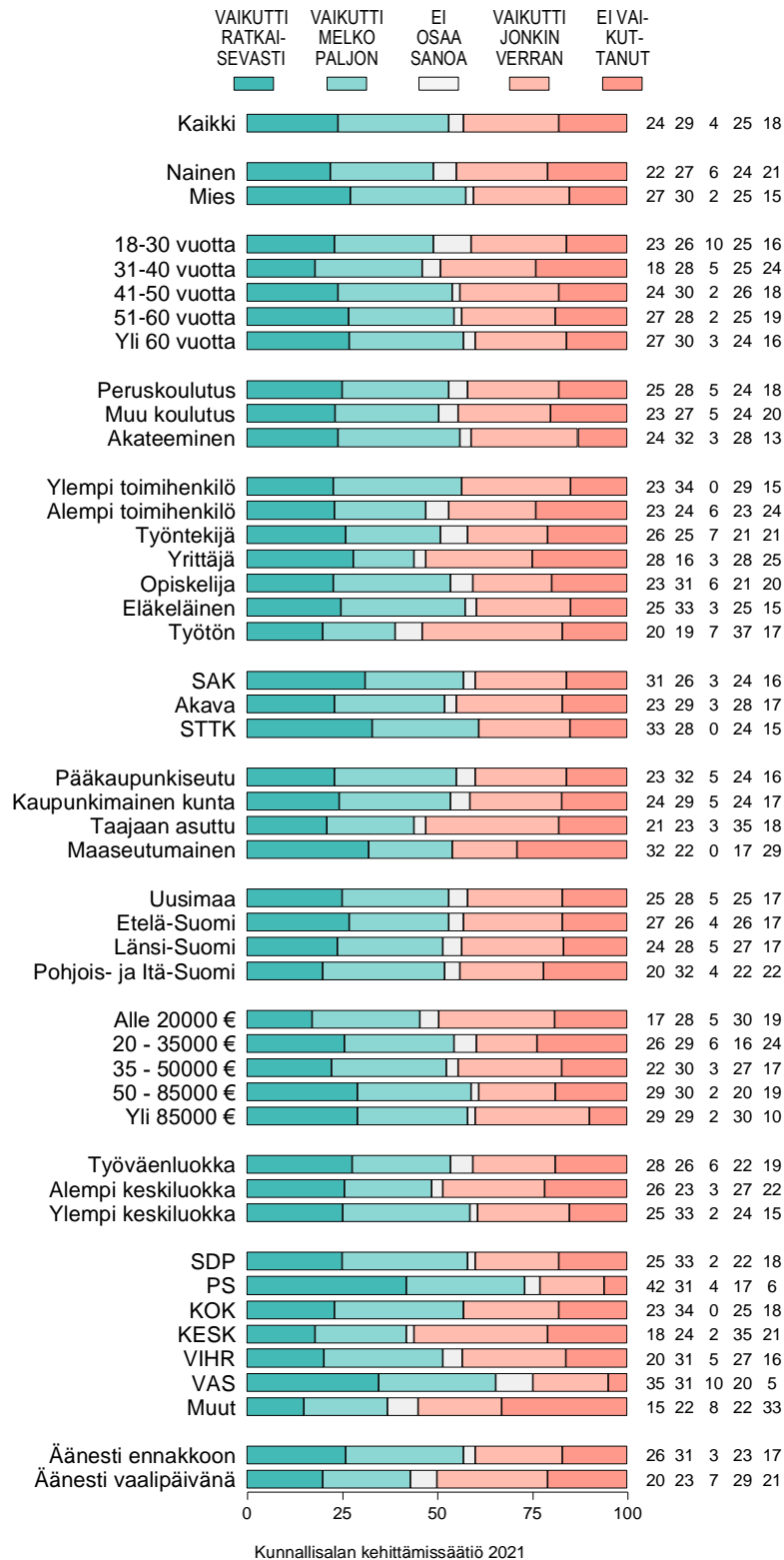
Kuvio 13-5. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: PUOLUEEN AATTEELLINEN LINJA VASTAA NÄKEMYKSIÄNI (äänestäneistä, %).

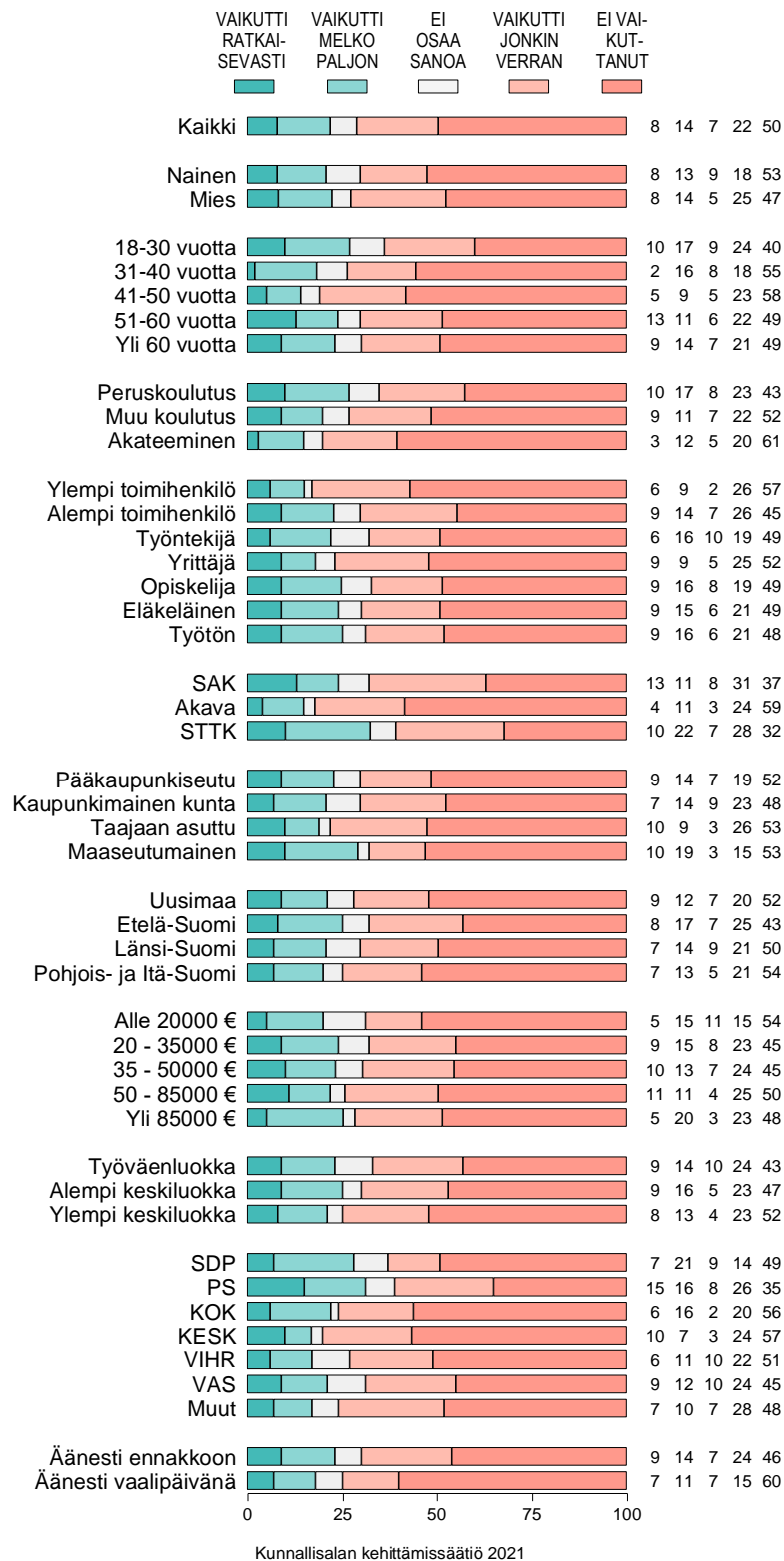
Kuvio 13-6. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: PUOLUEEN TOIMINTA NELJÄN VIIMEKSI KULUNEEN VUODEN AIKANA KOTIKUNNASSA (äänestäneistä, %).

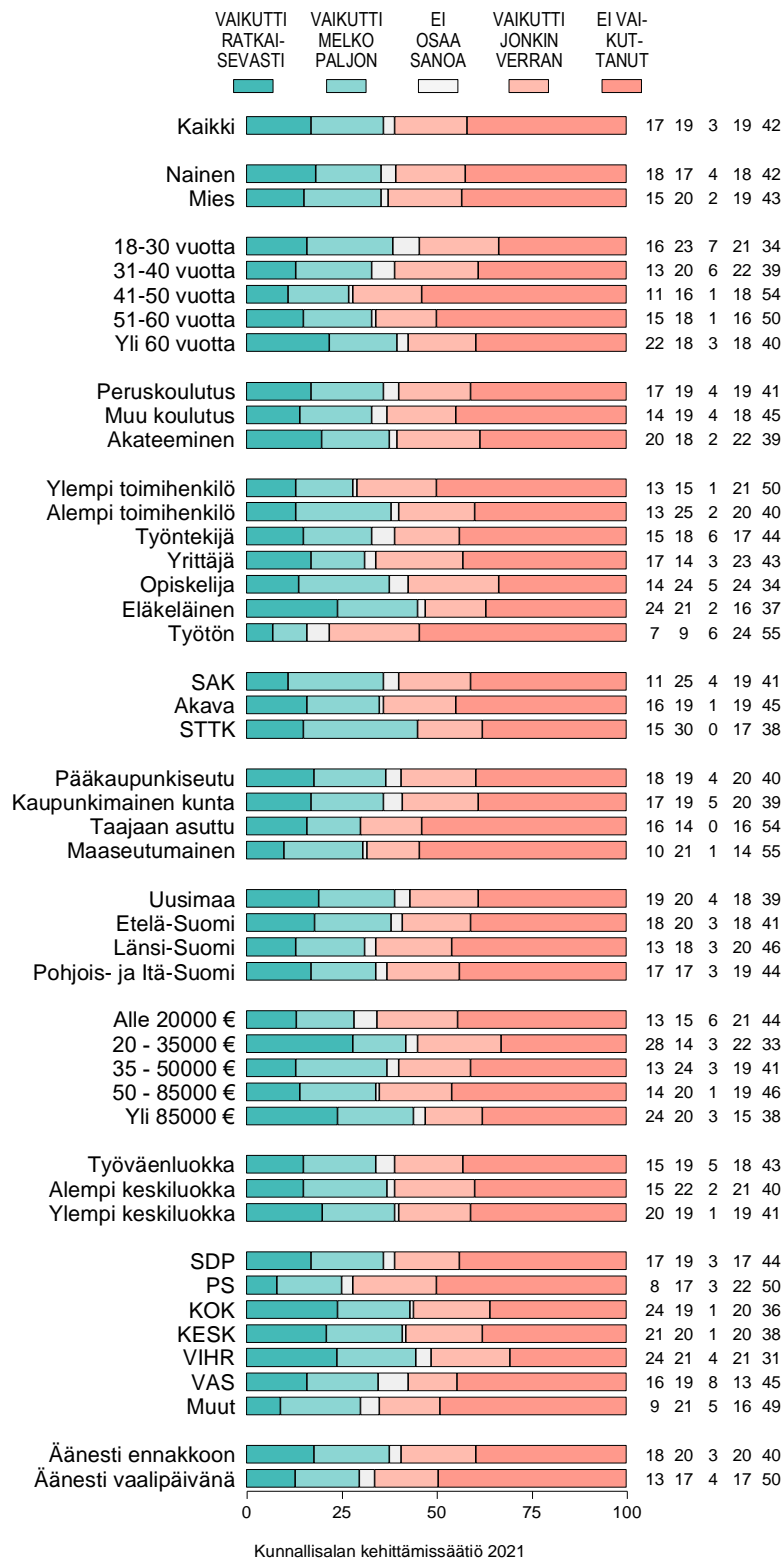
Kuvio 13-7. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: PUOLUEEN TOIMINTA YLEENSÄ MAASSAMME (äänestäneistä, %).

Kuvio 13-8. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: PUOLUEEN ONNISTUNUT KAMPANJA (äänestäneistä, %).

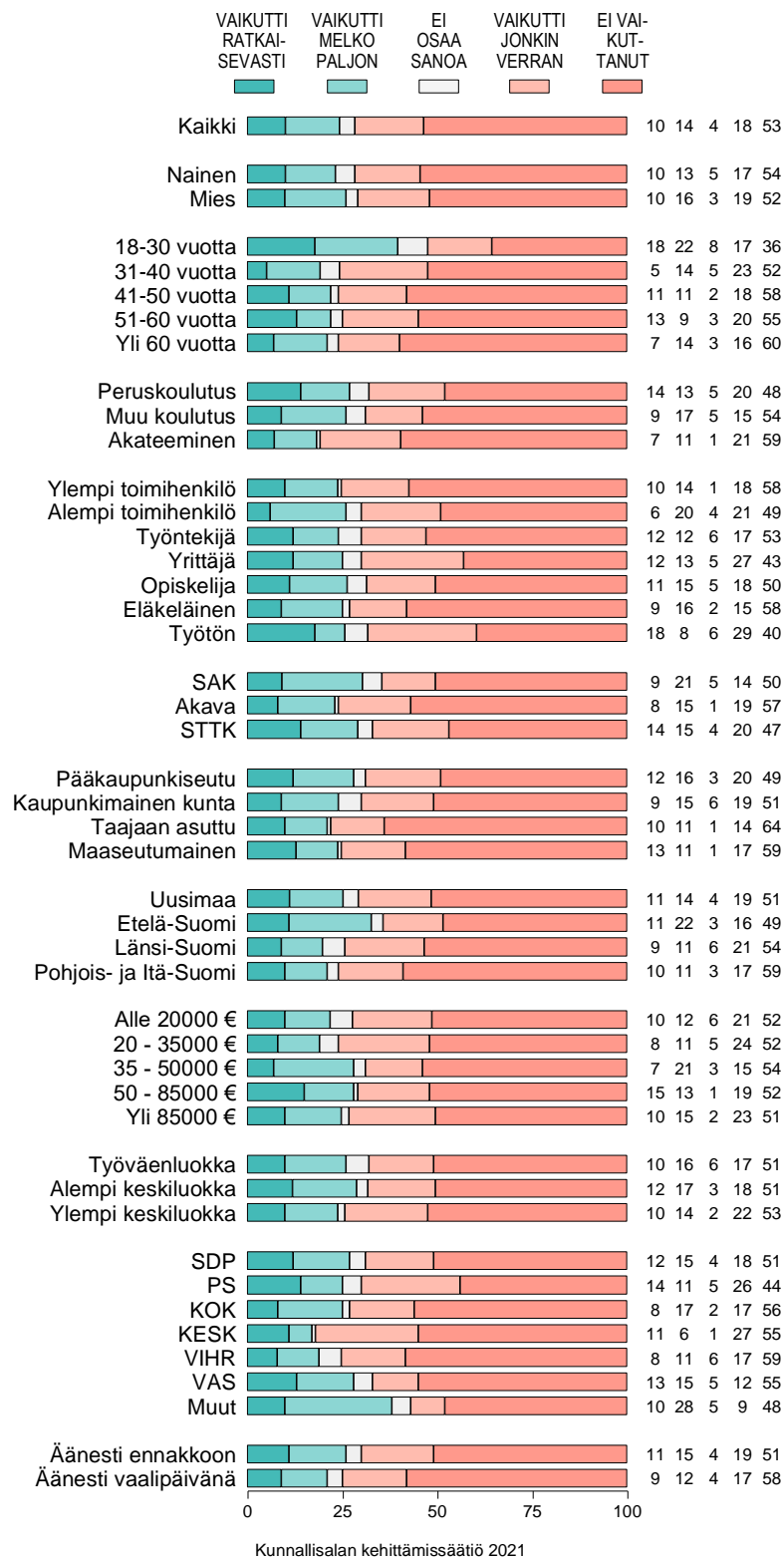

Kuvio 13-9. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: TAPA/TOTTUMUS ELI OLET KÄYTTÄNÖSSÄ USEIMMITEN ÄÄNESTÄNYT SAMAA PUOLUETTA (äänestäneistä, %).

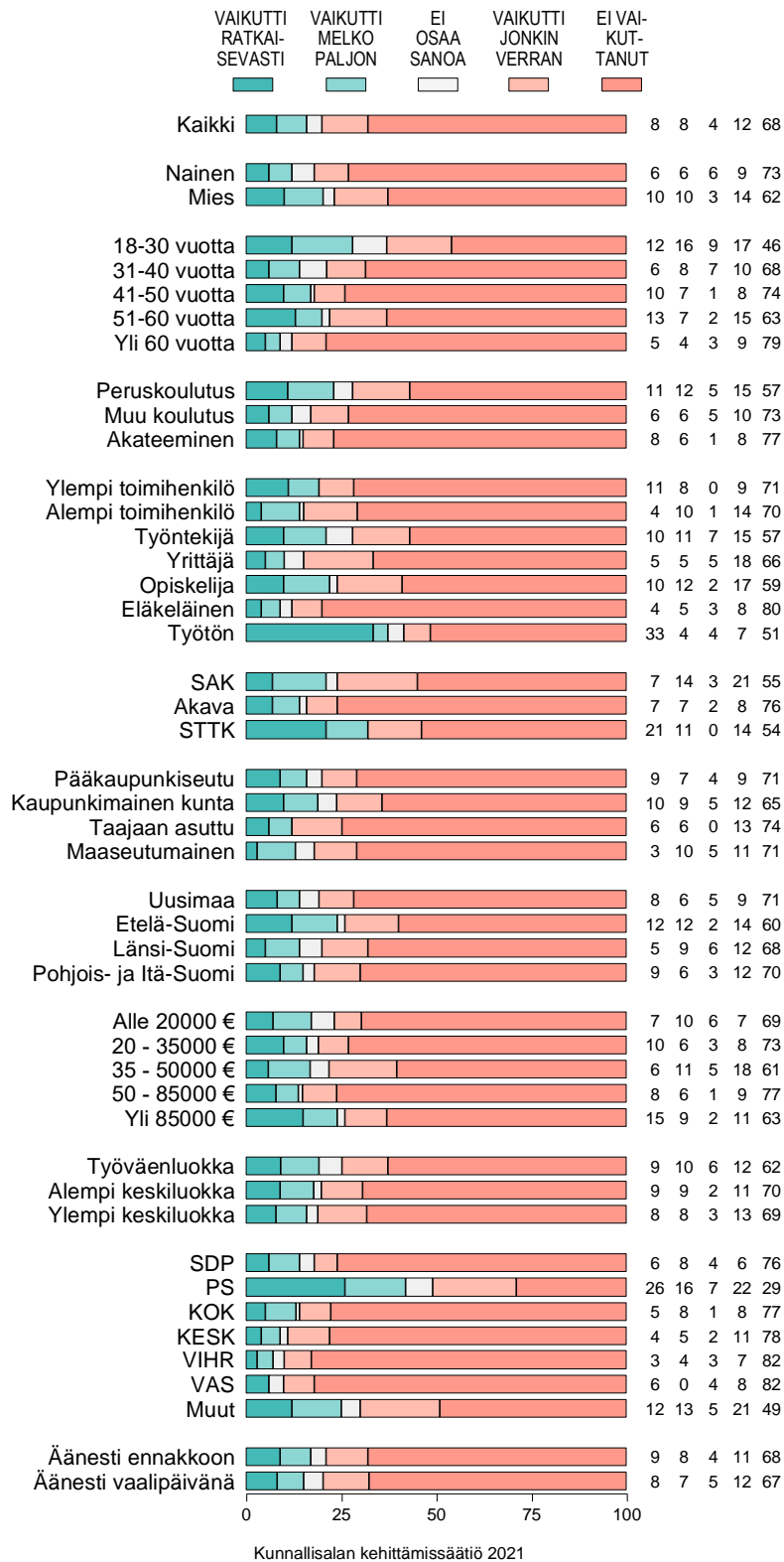

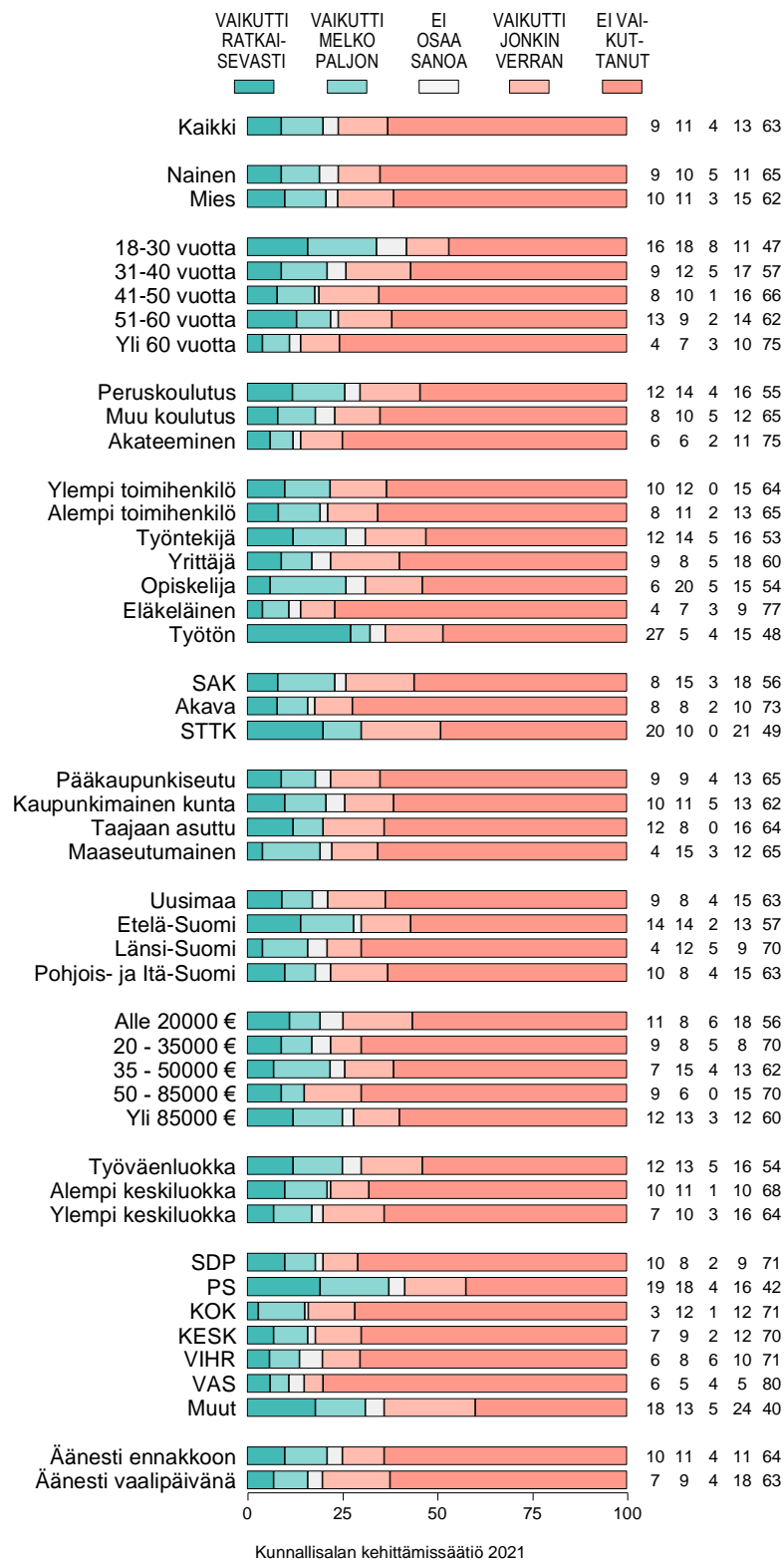
Kuvio 13-10. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: JONKIN POLIITTISEN VAIKUTTAJAN HENKILÖKOHTAINEN VETOVOIMA (äänestäneistä, %).

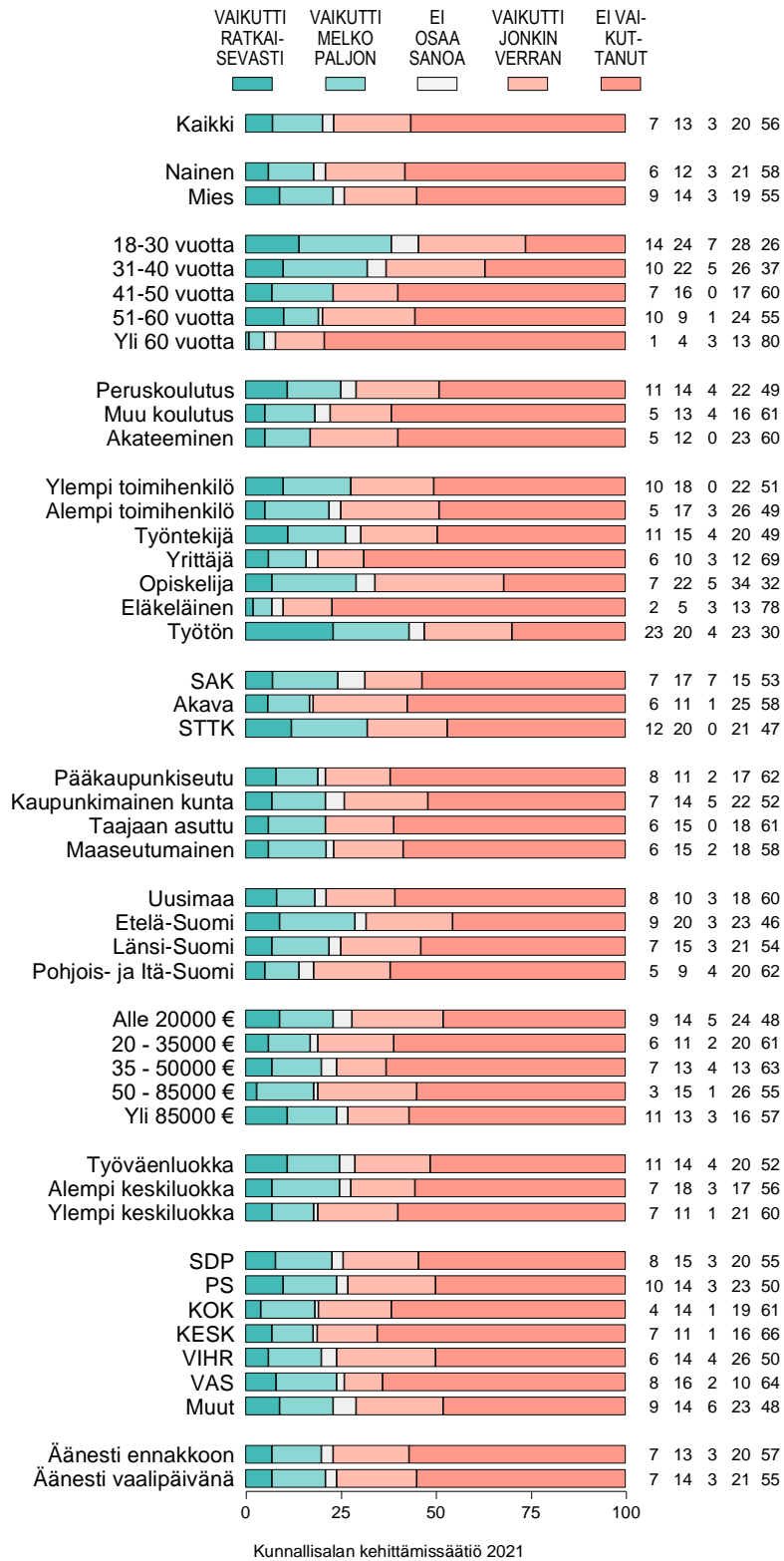
Kuvio 13-11. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: PROTESTI, HALU NÄPÄYTTÄÄ PÄÄTÄJIÄ (äänestäneistä, %).

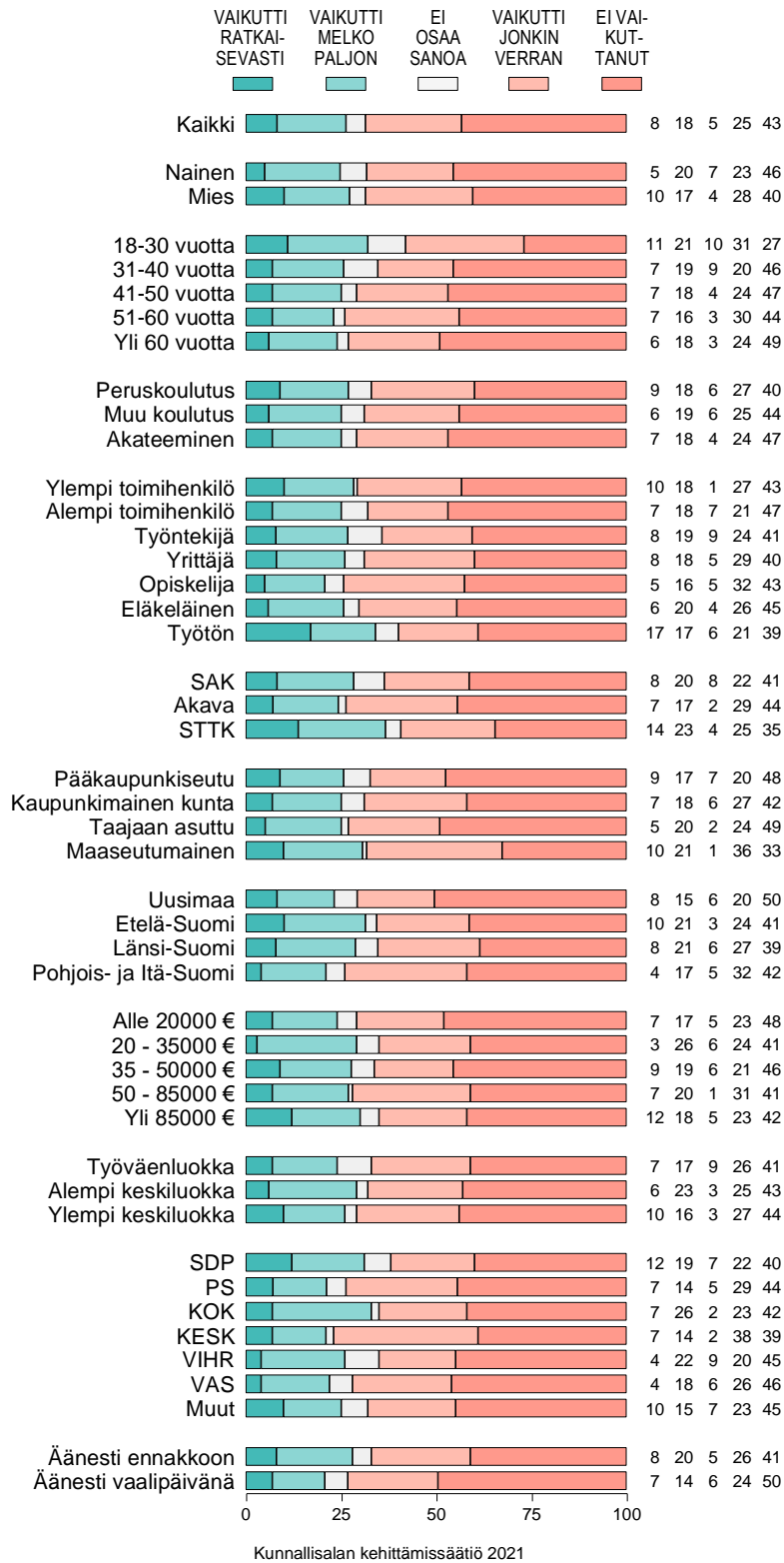
Kuvio 13-12. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: VAIHELU, HALU TUKEA UUSIA POLIITTISIA VOIMIA (äänestäneistä, %).

Kuvio 13-13. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: VAALIKONEEN TARJOAMA TULOS (äänestäneistä, %).

Kuvio 13-14. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: PUOLUEEN HYVÄ EHDOKASASETELU KOTIKUNNASSANI (äänestäneistä, %).

Kuvio 13-15. VAIKUTUS SIIHEN, MINKÄ PUOLUEEN/RYHMITTYMÄN EHDOKASTA ÄÄNESTI: YSTÄVIEN, KAVERIEN, TUTTUJEN YMS. SUOSITUKSET (äänestäneistä, %).

